

Sprawozdanie z 64. Konferencji International Communication Association (ICA) – „Communication and ‘The Good Life’”, Seattle (WA), 22–26 maja 2014

Michał Głowacki

W dniach 22–26 maja 2014 r. w Seattle (Washington) odbyła się 64. doroczna konferencja International Communication Association – światowego stowarzyszenia badaczy komunikowania i mediów. Tematem tego rocznego spotkania, zatytułowanego „Communication and ‘The Good Life’”, była refleksja nad rolą mediów i komunikowania oraz analiza wyzwań wynikających z rozwoju nowych technologii, społeczeństwa sieciowego oraz ekosystemów cyfrowych. Wszystkie te problemy zostały poruszone w dyskusji otwierającej spotkanie, do której zostali zaproszeni Hua Wang, Miriam Meckel, Rich Ling oraz Mary Beth Oliver. Na rolę nowych mediów i technologii zwrócił także uwagę prof. Francois Heinderyckx, który pełnił funkcję przewodniczącego International Communication Association.

W trakcie kilku dni obrad 25 sekcji badawczych działających w ramach ICA odbyło się ponad 550 sesji tematycznych, które koncentrowały się na wybranych zmianach, jakie dokonują się we współczesnym komunikowaniu i mediach. Najwięcej wystąpień wygłoszono w trakcie obrad sekcji „Komunikacja i technologia”, „Komunikowanie globalne i zmiana społeczna”, „Komunikowanie masowe” oraz „Komunikowanie polityczne”. Dużym zainteresowaniem uczestników cieszyły się także sesje tematyczne zorganizowane przez badaczy zajmujących się studiami

nad dziennikarstwem. Poruszane problemy dotyczyły w szczególności zmieniających się teorii dziennikarstwa w epoce cyfrowej, zmian w sposobie pracy współczesnych dziennikarzy, sposobów współtworzenia newsów z udziałem publiczności oraz wpływu mediów społecznościowych na ewolucję tradycyjnego pojęcia dziennikarstwa. Obrady tematyczne poświęcone zmianom w polityce medialnej koncentrowały się z kolei na nowych modelach regulacji oraz kwestii dostępności do internetu, a także na problemach ochrony danych osobowych i prywatności w mediach online. Szczególną uwagę poświęcono również badaniom sektora gier online. Prezentowane wystąpienia skupiały się przede wszystkim na sposobach interakcji i możliwościach wykorzystania tego typu mediów do mobilizacji i zmiany społecznej. Obrady w sekcjach ICA sprzyjały przyjrzeniu się rozwijającym się obszarom zainteresowań badaczy mediów na świecie oraz podjęciu dyskusji nad klasycznymi koncepcjami. W tym kontekście na uwagę zasługiwało wystąpienie pt. *Hallin and Mancini revisited: Four models of media systems* Michaela Brueggemanna, Svena Engessera, Edda Humprechta oraz Florina Buechela z Uniwersytetu w Zurychu, w trakcie którego autorzy na podstawie badań empirycznych dokonali zmian w klasycznym podejściu do modeli systemów medialnych.

Po raz szósty podczas konferencji International Communication Association sesję tematyczną zorganizowało Polskie Towarzystwo Komunikacji Społecznej (PTKS), które jest członkiem zbiorowym ICA. W tym roku została ona poświęcona zmianom w systemach medialnych w Europie Środkowej i Wschodniej. Mając na uwadze 25. rocznicę upadku komunizmu w wielu krajach regionu oraz 10. rocznicę przystąpienia pierwszych krajów Europy Środkowo-Wschodniej do struktur Unii Europejskiej, podjęto próbę podsumowania najważniejszych debat o wolności mediów i kondycji sfery publicznej w Bułgarii, Chorwacji, Estonii, Polsce, Rumunii i na Węgrzech. Celem spotkania była analiza transformacji mediów i dziennikarstwa w odniesieniu do wczesnych etapów przemian społecznych i politycznych oraz zmian, które dokonują się współcześnie za sprawą rozwoju nowych mediów i technologii. Szczególną uwagę poświęcono kwestiom związanym z odpowiedzialnością i pluralizmem mediów oraz z wpływem nowych mediów na komunikację polityczną.

Sesję Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej poprowadziła Prezes PTKS prof. dr hab. Iwona Hofman (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), która prezentując założenia i temat spotkania, zwróciła szczególną uwagę na rolę mediów i dziennikarzy w procesach transformacji.

Obrady w sekcji PTKS rozpoczęło wystąpienie dr. Michała Głowackiego (Uniwersytet Warszawski) pt. *Journalism culture and media accountability: Central and Eastern European perspective*. W nawiązaniu do wyników badań empirycznych międzynarodowego projektu „Media Accountability and Transparency in Europe (MediaAcT)”, autor podjął próbę analizy zmian w kulturze dziennikarskiej w Estonii, Rumunii i Polsce w perspektywie porównawczej. Wystąpienie miało na celu określenie ram dla analizy kultury dziennikarskiej i zidentyfikowanie głównych różnic w oparciu o wybrane czynniki kontekstowe: wpływ polityczny, wpływ

ekonomiczny, rolę publiczności oraz rozwój nowych technologii. Studia zostały przeprowadzone w odniesieniu do wybranych wyników badań empirycznych, które zwróciły uwagę na poziom paralelizmu politycznego, odpowiedzialność dziennikarzy wobec partii politycznych oraz stosunek dziennikarzy do skarg i krytyki ze strony użytkowników mediów online.

W sesji PTKS wzięła udział także dr Alina Dobрева z European University Institute we Florencji (Włochy), której wystąpienie dotyczyło sposobów pomiaru wolności słowa i pluralizmu w mediach. Autorka skupiła się przede wszystkim na współczesnych debatach mających na celu zdefiniowanie pluralizmu w mediach. Prezentując wybrane koncepcje, podkreśliła złożoność zjawiska i konieczność analizowania pluralizmu, z uwzględnieniem aspektów prawnych, gospodarczych, politycznych i kulturowych. Celem wystąpienia była prezentacja pomiaru pluralizmu badania pilotażowego „Media Pluralism Monitor” w dziewięciu krajach Europy – w tym w Bułgarii, Estonii i na Węgrzech.

Analiza porównawcza systemów medialnych w krajach byłej Jugosławii była tematem wystąpienia prof. Zrinjki Peruško z Wydziału Nauk Politycznych na Uniwersytecie w Zagrzebiu (Chorwacja). Badanie miało na celu dekonstrukcję błędnego uogólnienia, które zakłada, że kraje należące do grupy młodych demokracji mogą być analizowane w ramach jednego modelu analitycznego. Podejmując dyskusję z koncepcjami systemów medialnych, autorka zaprezentowała koncepcję zwracającą uwagę na trzy okresy historyczne wpływające na rozwój mediów w krajach Europy Południowej i Wschodniej. Były to: a) rewolucje w XIX wieku, b) okres socjalizmu oraz c) wprowadzanie instytucji demokratycznych na początku lat 90. XX stulecia. Klasyczna koncepcja trzech modeli mediów i polityki autorstwa Hallina i Manciniego została poszerzona o dodatkowe kryteria: wskaźnik wolności słowa, wielkość rynku medialnego, poziom PKB i bezrobocia

oraz wpływ rozwoju szkolnictwa zawodowego na jakość dziennikarstwa w regionie.

W trakcie sesji Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej promowano tegoroczny, wiosenny numer oficjalnego czasopisma PTKS "Central European Journal of Communication". Refleksje na temat opublikowanych w nim tekstów zaprezentował prof. Gianpietro Mazzoleni z Uniwersytetu w Mediolanie, który w przygotowaniu artykułów do publikacji pełnił rolę redaktora gościnnego.

Sesja zamykająca konferencję International Communication Association w Seattle została poświęcona wyzwaniom stawianym badaczom mediów i komunikowania w nowym środowisku medialnym. Przyszłoroczna, 65. konferencja ICA, odbędzie się w dniach 21–25 maja w San Juan (Puerto Rico). Już teraz ogłoszono, że tematem przewodnim spotkania będzie wpływ komunikacji na życie współczesnego człowieka.